

Op 24 juni ben ik met lichtval en vangnet midden in het riet gaan zitten (Teroelstersypen). Hier heb ik twee nieuwe soorten gevangen. Twee spanners, de blauwrandspanner (*Plemyria rubiginata*) en de paardenbloemspanner (*Idaea seriata*). Op 18 juli in eigen tuin heb ik twee keer de moeras-grasuil (*Apamea ophiogramma*) waargenomen. En tot slot wil ik jullie nog meenemen naar een nieuwe soort die ik met stroop op 29 sept. en 4 okt. heb gevangen. Het gaat hier om de safraangouduil (*Xanthia aurago*), een zeldzame uil.

De “top vijf” nachtvlinders gevangen tussen 2000 en 2004 zijn.

<i>Nachtvlinder</i>	<i>Aantal</i>
Noctua pronuba	3785
Xestia c-nigrum	1035
Agrotis exclamtionis	880
Xestia triangulum	619
Peribatodes rhomboidaria	613

Plannen voor 2005.

Ik zal proberen meer vlinders op stroop te vangen en ook meer rupsen te vinden, misschien kan ik dan de aantal soorten lijst dichtbij de 300 krijgen.

Inventarisatie nachtvlinders Lauwersoog Gerrit Tuinstra

Iedereen kent de Lauwersmeergebied. Onder de natuurmensen is het gebied vooral bekend bij vogelaars, maar het gebied is ook botanisch erg interessant. Het is een zeer afwisselend gebied met graslanden, rietlanden, bossen en natuurlijk het Lauwersmeer zelf, dat enkele tientallen jaren geleden van de Waddenzee werd gescheiden.

Het gebied ten oosten van het dorp Lauwersoog heeft op bepaalde plekken wel iets weg van een duingebied, met op verschillende plekken een begroeiing met duindoorn (*Hippophaë rhamnoides*) en op plekken in het militaire oefenterrein ook helm (*Ammophila arenaria*). Het gebied wordt daarnaast gekenmerkt door bossen (loof- en naaldbos), maar vooral door de prachtige graslanden met bijzondere plantensoorten als parnassia (*Parnassia palustris*), rondbladig wintergroen (*Pyrola rotundifolia*), duizendguldenkruid (*Centaureum minus*) en verschillende soorten orchideeën.

De in het gebied voorkomende dagvlinders zijn goed bekend. Een soort die het hier zeer goed doet is het icarusblauwtje (*Polyommatus icarus*). Van de nachtvlinderfauna is weinig bekend. Om deze reden, maar zeker ook om de gevarieerde en “andere” vegetatie (dan wat ik over het algemeen gewend ben) leek het me interessant om het gebied te inventariseren op nachtvlinders. In het vroege voorjaar heb ik van Staatsbosbeheer vergunning gekregen en vervolgens op 2 april voor het eerst de nachtvlinders geïnventariseerd. In totaal ben ik op precies 20

avonden in het gebied geweest met lamp en laken, die ik op grofweg drie verschillende plekken opgesteld heb. Een aantal keren heb ik daarbij ook gesmeerd, op 27 september uitsluitend gesmeerd. Drie keer werd ik vergezeld door Henk en Auke Hunneman en één keer heb ik samen met Andy Saunders geïnventariseerd. Ik heb me hoofdzakelijk gericht op macro-nachtvlinders, maar ook micro's werden genoteerd en/of verzameld. Een aantal keren ben ik vroeg op de avond vertrokken, zodat ook nog een aantal dagactieve soorten danwel soorten die vooral in de schemering vliegen, waargenomen konden worden. Twee voorbeelden hierbij zijn *Euclidia glyphica* en *Chiasmia clathrata*, beide soorten die hoofdzakelijk voor het donker waargenomen werden.

Over het algemeen heb ik geïnventariseerd onder goede weersomstandigheden. Het is precies 50 kilometer rijden vanaf Drachten. Het zou dus zonde zijn om tegenvallende resultaten te hebben vanwege slechte weersomstandigheden. Een enkele keer kwam het toch voor dat het weer wat slechter was dan het in eerste instantie leek. In dergelijke gevallen heb ik zoveel mogelijk een luwe plek tegen het bos gezocht. Uiteraard werden de perioden dat de lamp aan stond aangepast aan de periode van het jaar en daarnaast de resultaten van de avond. Bij wat tegenvallende resultaten zet je de lamp nou eenmaal wat sneller uit dan bij goede. Slechts enkele avonden waren zgn. "topavonden". Op dergelijke avonden ging de lamp dan ook laat (vroeg) uit. Twee van die avonden vielen in eind juli. Opvallend was dat het die nachten eigenlijk niet echt donker werd, wat aan de kust misschien wel normaal is in die tijd van het jaar.

Resultaten.

De resultaten waren prima. Op sommige avonden werden grote aantallen waargenomen, bijvoorbeeld op 21 juli bijna 900 vlinders. Het aantal soorten was regelmatig erg hoog. Zes keer meer dan 80 soorten macro's, op 30 juni en 21 juli zelfs resp. 96 en 95 soorten. Ook op 9 juni lag het aantal waargenomen macro-soorten al boven de 80.

In totaal zijn er tijdens de inventarisatie 309 soorten nachtvlinders waargenomen. 260 soorten macro's en 49 soorten micro's. Het aantal micro's zal nog oplopen omdat een aantal soorten nog gedetermineerd moet worden. Er werden macro's uit twaalf verschillende families waargenomen, met als toppers (zoals gebruikelijk) de *Geometridae* (spanners) met 80 soorten en de *Noctuidae* (uilen) met 120 soorten, gevolgd door de *Notodontidae* (tandspinners) met 15 soorten en de *Drepanidae* (eenstaarten) en *Arctiidae* (beervlinders) met beide 12 soorten.

Een aantal waargenomen soorten zijn kenmerkend voor duin- cq. kustgebieden, bijvoorbeeld *Scopula rubiginata* (71 exx.), *Scopula emutaria* (2 exx.), *Thalpophila matura* (55 exx.), *Chortodes elymi* (2 exx.), *Agrotis vestigialis* (8 exx.) en *Eilema pygmaeola* (1 ex.).

Andere interessante vangsten waren *Cilix glaucata* (2 exx.), *Petrophora chlorosata* (1 ex.), *Chloroclysta siterata* (1 ex.), *Philereme vetulata* (1 ex.), *Euphyia*

unangulata (1 ex.), *Cerura vinula* (3 exx.), *Furcula bifida* (7 exx.), *Ipimorpha retusa* (4 exx.), *Cosmia affinis* (1 ex.), *Xylena vetusta* (1 ex. op smeer), *Hecatera bicolorata* (3 exx.), *Mythimna obsoleta* (3 exx.) en *Rhyacia simulans* (maar liefst 24 exx.).

Bijzonder.

Zeer bijzonder en daarom nog even apart vermeld waren de waarnemingen van *Lampropteryx suffumata* (*Geometridae*) en *Syngrapha interrogationis* (*Noctuidae*). Van beide soorten werd één exemplaar waargenomen.

L. suffumata werd op 29 april waargenomen. Deze spanner wordt in Nederland sporadisch waargenomen. In de periode 1911 – 1921 is de soort in waargenomen in Zuid-Limburg. Daarna is de soort voor lange periode niet gezien in Nederland. In de periode 1980 – 1990 zijn er in het zuiden van Nederland slechts drie exemplaren waargenomen en in 2003 één exemplaar in Zuidloo, Overijssel (Groenink). Het in Lauwersoog waargenomen exemplaar is dus de vijfde na 1921! De plaats van de waarneming is opmerkelijk, omdat *L. suffumata* eigenlijk alleen veel zuidelijker in Nederland waargenomen is.

Een exemplaar van *Syngrapha interrogationis* zat op 17 augustus op het laken van Henk en Auke. Ook dit is een opmerkelijke vangst. *S. interrogationis* is een trekvlinder die weinig in Nederland waargenomen wordt, zeker de laatste jaren. Deze soort lijkt enigszins op *Autographa gamma* (gammauil), maar is toch duidelijk anders. Hij hoort wel thuis in die groep.

Tot slot wil ik nog één micro-soort noemen, *Cydia amplana*. In De Kleine Vlinders worden slechts twee uurhokken vermeld van deze soort, in het duingebied van Noord Holland. *C. amplana* is een *Tortricide* (bladroller) die vooral de laatste jaren vaker waargenomen wordt en zich uitbreidt in Nederland. De soort was nog niet waargenomen in de noordelijke provincies.

Weersinvloeden op populatie veenhooibeestje Judith Bouma-Litjens

Als "net komen kijkend" lid van de Vlinderwerkgroep Friesland, vind ik het erg leuk dat mij gevraagd is om een stukje te schrijven voor de Flinterwille over hét veenhooibeestje (afgekort VHBje). Ik ken inmiddels een groot aantal mensen die zéker meer weten en kunnen vertellen over dit bedreigde mooie vlindertje. Ik ervaar de waarnemingen steeds als bijzonder, maar het wetenschappelijk gedeelte laat ik graag over aan de echte kenners!

Het seizoen begon zo geweldig vroeg en mooi, maar het blijft opmerkelijk dat ik de eerste waarneming al op 17 mei deed. Natuurlijk zou je gaan twifelen, aan mezelf of dat ene VHBje, maar na de verbazing en het "wegduiken" van het vlindertje hebben mijn man en ik een lange tijd staan kijken, wachtend, om toch die bevestiging te krijgen. En die kregen we! Het Veenhooibeestje kwam wederom tevoorschijn. Toen was het duidelijk, de eerste van 2004! Lempke noemt de eerste